

beroepsgroep. Ook enkele bijzondere aspecten, zoals de klinische perinatale sterfte, appendicitis morbiditeit, ongevallen, verpleegduur, operatie-frequentie en operatie-sterfte, worden nader onder de loep genomen.

Uit deze publikatie blijkt dat via een uniforme registratie van medische gegevens in ziekenhuizen, een belangrijk inzicht kan worden verkregen in de klinische morbiditeit en vele aspecten daarvan, welke van betekenis kunnen zijn voor het overheidsbeleid inzake diverse facetten van de gezondheidszorg. Bovendien kan een dergelijke bewerking indicatoren opleveren voor een nader wetenschappelijk onderzoek.

Dit geldt zeker ook voor de huisarts die zich de moeite wil getroosten deze publikatie aandachtig te bestuderen.

C. R. P. Barneveld

Voeding en tandcariës. Een rapport van de voedingsraad. 1965, 29 bladzijden, gratis verkrijgbaar bij: Voorlichtingsbureau voor de voeding, Koningsinnegracht 42 Den Haag.

In dit rapport, dat reeds eerder is verschenen in het tijdschrift *Voeding*, wordt in kort bestek de relatie besproken die er tussen voeding en tandcariës bestaat.

Achtereenvolgens komen ter sprake: de etiologie van de tandcariës, de pathogenese, de invloed van de voeding op de tandvorming gedurende de verschillende ontwikkelingsfasen, tegen cariës beschermende exogene factoren en cariës bevorderende exogene factoren.

Het geschrift eindigt met enkele aanbevelingen en een literatuurlijst van meer dan honderd nummers. (zie ook: (1961) huisarts en wetenschap 4, 172 en 203).

G. J. Bremer.

Verslagen

TWEEDE ORIËNTATIECURSUS VOOR HUISARTSEN 1965

Ook de tweede oriëntatiecursus voor huisartsen behoort weer tot het verleden. Op tien achtereenvolgende vrijdagmiddagen en -avonden van 24 september tot en met 26 november 1965 werden 25, de meesten nog jonge, huisartsen en officierenarts ingewijd in vrijwel alle facetten van de huisartspraktijk. De verscheidenheid van onderwerpen komt nog het duidelijkst tot uiting in het programma, zie - (1965) huisarts en wetenschap 8, 274 —.

Uiteraard werd veel aandacht besteed aan de problemen rond de vestiging. Ter sprake kwamen onder andere financiering, associatie en groepspraktijk, apotheekhoudende praktijk, eisen van de ziekenfondsen en medische ethiek rond de vestiging.

Dat het centrale principe van een goed georganiseerde praktijk de efficiëntie is, werd sterk benadrukt. Indeling van praktijkwerkzaamheden, medische en financiële administratie, apotheek, laboratorium, instrumentarium en de sterilisatie daarvan, meubilair en indeling van de praktijkruimte moeten zodanig zijn, dat het primair gestelde doel, een goede geneeskunst, met zo min mogelijk middelen (arbeid, tijd en geld) kan worden bereikt. Bij de vestiging moet hiermee reeds rekening worden gehouden.

Dat het bereiken van het doel, een goede geneeskunst, geen eenvoudige zaak is, bemerkt de jonge arts, die zijn beginprestaties kritisch beziet, al spoedig. Veel belangstelling genoten dan ook de onderwerpen diagnostiek, verwijzing en therapie. Hierbij kwamen onder meer aan de orde het diagnostisch risico, de beoordeling van het eigen diagnostisch niveau aan de hand van de resultaten van de verwijzing en de therapeutische mogelijkheden van de huisarts.

Veel waardering ondervond de voordracht van Dr. I. v.d. Hal over het leiden van consultatiebureaus voor zuigelingen en kleuters. Dr. F. J. A. Huygen hield een inleiding over de mogelijkheden van wetenschappelijk onderzoek voor de huisarts.

Men kan, zo men wil, zijn kritisch wetenschappelijk denken voorbehouden aan de somatische aspecten van de door de huisarts bedreven geneeskunst. Indien echter niet over een zodanig ontwikkeld intuïtief inzicht in psychosociale

problematiek en intermenselijke communicatie wordt beschikt, dat een dergelijk voorbehoud is te veroorloven, beperkt men zich bij een groot deel van zijn patiënten licht tot een diagnose als „psychogeen” of een met ergernis geladen „hysterisch”, om daarna snel naar Luminal of Librium te grijpen. Dat de patiënt zich desalniettemin onbegrepen blijft voelen, zal men dan vaak spoedig moeten ervaren. Terecht besteedde deze cursus dan ook grote aandacht aan een — uitstekende — oriëntatie over de benaderingswijze van psychosociale problematiek, de arts-patiënt-relatie en psychotherapie zoals deze de laatste jaren steeds meer veld wint en waarin het specifieke karakter van de door de huisarts bedreven geneeskunst wellicht het duidelijkst naar voren komt. Behalve dat dit bij vele onderwerpen tot uiting kwam, werd hier uitvoerig op ingegaan door Dr. W. Brouwer en Dr. J. C. van Es bij de behandeling van respectievelijk diagnose en gespreksanalyse, en van ziekte en gezin en maatschappelijk werk.

Met de curatieve geneeskunde alleen zal men zijn doel niet kunnen bereiken. Alle aandacht werd besteed aan de preventie. Zeer instructief was de inleiding over voorlichting door Dr. G. J. Bremer. Velen waren verrast over het vele voorlichtingsmateriaal, dat te verkrijgen blijkt te zijn en onder meer een moeizaam voorbereiden van voordrachten overbodig maakt.

Veelal zal het doel in samenwerking met anderen, of in groter verband georganiseerd, moeten worden nagestreefd. Ingegaan werd op de intercollegiale samenwerking, de samenwerking met beoefenaars van paramedische beroepen, met de pastor of de filosoof, met de maatschappelijk werkers en niet te vergeten met de eigen doktersassistenten. Daarnaast waren er inleidingen over de organisatie van de Maatschappij, de diverse medische organisaties en het maatschappelijk werk.

Samenvattend kan worden gezegd dat deze oriëntatiecursus liet zien hoe een huisartspraktijk kan worden gemaakt tot een voldoeninggevende, wetenschappelijk verantwoorde praxis, door efficiëntie in de organisatie, een integrale geneeskunst, aandacht voor preventie en een goede communicatie met anderen, die hetzelfde doel nastreven.

De waardering voor deze cursus was dan ook eenstemmig, wat duidelijk bleek bij de levendige discussie tijdens de evaluatie, welke de cursus besloot.

W. Golsteyn

Berichten

BOERHAAVE-CURSUSSEN IN 1966

In 1966 zullen de volgende Boerhaave-cursussen worden gehouden:

18-19 maart: Beeldversterking en beeldverwerking. De cursus is bedoeld voor radiologen, waarbij echter mogelijk ook belangstelling zal bestaan van de zijde van andere specialisten, die beeldversterkende technieken toepassen. Cursusleiders zijn Prof. Dr. J. R. von Ronnen en A. E. van Voorthuizen, beiden te Leiden.

31 maart - 2 april: Orthopedie voor huisartsen. Cursusleider is Dr. J. D. Mulder, Leiden.

21-23 april: Actuele aspecten van de cardiologie in de specialistische praktijk. De cursus is bedoeld voor cardiologen, internisten, kinderartsen en andere belangstellenden. Cursusleider is Prof. Dr. H. A. Snellen, Leiden.

28-30 april: Klinische neurologie. Deze cursus voor specialisten wordt geleid door Dr. W. Kramer, Leiden.

September (datum zal nog worden vastgesteld): Oogheelkunde. Cursusleider is Prof. Dr. M. C. Colenbrander, Leiden.

21-22 oktober: Dermatologie voor huisartsen II. Deze cursus zal handelen over nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de dermatologie sinds de vorige cursus in 1964. Cursusleiders zijn Prof. Dr. M. K. Polano en Dr. D. Suurmond, beiden te Leiden.

27-28 oktober: Uitheemse ziekten in Nederland. Deze cursus is bedoeld voor huisartsen, kinderartsen, internisten en controlerend geneeskundigen. Cursusleider is Prof. Dr. F. C. A. Bruijning, Leiden.